

Zakonska predloga proti sodnijskim prepovedim

Predloga je kratka in jedrnata. — Izročena bo kongresnikom in senatorjem, ki so naklonjeni delavstvu.

Washington, D. C. — Pravni svetci dokončujejo zakon za odpravo sodnijskih prepovedi proti delavcem ob času stavke. Predloga bo izročena kongresu, ko bo sezvan k zasedanju. Namen predloga je, da se prepriča razuznanje delavstva, posebno za rudarjev, proti katerim je gvezni sodnik Shoemaker izdal sodnijske prepovedi.

Predloga bo kratka in jedrnata. Furuseth pravi, da je razlaga o besedi lastnina prekoračila mejo, kajti v to besedo mislijo vključiti tudi "delavno moč." Zaradi tega nekateri razlagajo besedo lastnina tako, da je delavna moč tudi lastnina. Po tej razlagi grede dalje in pravijo, ako rudarji zastavkajo, združijo tako svojo delavno moč, da kršijo lastninske pravice kompanije. In tako nekateri sodniki, ki radi izdajo sodnijske prepovedi proti delavcem, kadar stavkajo, če delavci stavkajo, tedaj okrajejo kompanijo.

Shermanov protitrustovski zakon obstoji iz dveh poglavij. Prvo kaznuje vsak dogovor za preprečitev trgovine ali obrti, drugo pa govori o monopolih.

Po izjavi Furusetha od mornarske unije in John P. Freyja, tajnika kovinskega departmenta Ameriške delavske federacije, je treba amandirati prvo poglavje Shermanovega protitrustovskega zakona. Z drugimi besedami pomeni, da se mora ta zakon tako spremeniti, da bo imel opraviti samo z blagom ali produkti, ne pa s človeško delavno močjo.

Štirje jerušarji obsojeni.

Na oddih pojdejo v Woodstock in plačati morajo še denarno globo.

Chicago, Ill. — Zopet so štirje jerušarji prišli v pravico v roko in bodo morali delati pokoro, ko kuhali jeruš. Harry Gelman je bil glava tega jerušarskega sindikata, katerega člani so bili Isadore Karzen, George Hurley in George D. Delmore. Prijeti so bili, ko so sedeli pri kotličku, iz katerega je tekla jeruš, ki so ga zamenjavali v prave ameriške dolarje.

Ta dni so stali vsi štirje pred sodnikom James Wilkersonom in načelnik sindikata je bil obsojen na pet tisoč dolarjev globo, njegovi trije pomočniki pa na \$1,000, \$500 in \$2,000. Vrh tega bodo za tri mesece imeli v Woodstocku prosto stanovanje in hrano.

Ko so jih odvedli iz sodnijske palače, so vrabci na strehah čvkljali, da denarna globa zneso toliko, kolikor "jerušarji" zaslužijo v enem mesecu.

PARNIK IZGUBLJEN.

Nasedel na klet.

Aberdeen, Wash. — Japonski parnik "Tenpisan Maru" je v silnem viharju nasedel na klet. Kapitan in moštvo so zapustili parnik, ker je bilo kapitanu jasno, da ne more spraviti parnika s kleti. Obrežno rešilno moštvo je prepeglalo kapitana in moštvo na kopno. Rešitev je bila izvršena s pomočjo rešilne boje, kajti ob času rešilnega dela je morje znalo silno valove.

Pri maži umrla.

Chicago. — Serafine Hink, 51 let stara, je padla v nedolgo mrtla na tla, ko je prisotvovala maši v samostanski kapeli na 53. in Laffin cesti. Ženita je bila stara 73 let.

Illinoiski rudarji delali povprečno le 17 dni v mesecu

Povprečno niso producirali na dan in rudarja še pet ton premoga. — Pred stavko je bila povprečna dnevna produkcija malo višja, kot za tono premoga.

Chicago, Ill. — A. D. Lewis, ravnatelj illinoijskega rudniškega biroja, poroča, da se je v prvem mesecu po končani stavki, to je v mesecu oktobru vrnilo na delo 56,772 rudarjev. Ob času stavke jih je delalo 4,122. Ti so delali v premogovnikih, katerih lastniki so priznali jacksonvillsko pogodbo. V treh mesecih stavke je pa delalo 71,632 rudarjev. Zdaj jih dela zopet okoli 80 odstotkov, dasiravno jih dela od števil, ki je bilo ob času preden so podjetniki pričeli z akcijo za odprto delavnico, samo šest in petdeset odstotkov.

Rudarji, ki so bili zaposleni v mesecu oktobru, so delali povprečno samo po 16.6 dni v mesecu, medtem ko so delali v mesecih januar, februar in marec pred stavko po 20.3 dni v mesecu. Zdaj so producirali v enem mesecu 4,586,291 ton premoga, ali po 4.86 ton na rudarja. V treh mesecih pred stavko so pa producirali 26,030,940 ton premoga, ali povprečno na rudarja in dan blizo šest ton na dan.

Najbolj zaposleni so bili rudarji v okraju Franklin. Delali so povprečno v mesecu oktobru po 20.5 dni in pet desetink dneva. Ubilih je bilo osem rudarjev, 1262 pa ranjenih v tem mesecu. To pomeni, da je bil na vsakih 3,634 ton produciranega premoga po en rudar ranjen.

Novi porazi klerikalnih vstajev v Mehiki

Obročeno sluti vojno radi olja.

Mexico City, 28. nov. — Oficijsko poročajo, da so federalne čete pod poveljstvom generala Ubaldo Garse potolikle četo 400 vstajev v državi Quanaquato. Vodja upornikov, Victoriano Damian, in 20 njegovih mož je bilo ubitih. Predsednik Calles je odredil, da se administracija omenjene države podvrže strogi preiskavi. Quanaquato meji z Jalisco. Obe državi sta že več kot leto dni središče sovražnega klerikalnega gibanja.

Alvaro Obregon, kandidat za predsednika, je dejal večerj pri nekem luncheonu, da je Mehika srečna in nesrečna, ker ima bogate prirodne zaklade petroleja. Njena nesreča je v tem, ker je vedno v nevarnosti vojne. Mehika, kot velik producent olja, mora uporabiti vse zvižake diplomacije, če se hoče okoristiti s svojim naravnim bogastvom in obenem izogniti mednarodnemu konfliktu, ki ji vedno grozi.

STRAŠNO! STRAŠNO! Strašno! Strašno!

Žene sedete poleg moških vzemirajo ortodoksne žide.

New York, N. Y. — Veliko razburjenje povzroča med ortodoksnimi židi vprašanje, ako tenška lahko v sinagogi sedi poleg moškega. To vprašanje je ortodoksne žide tako razburilo, da so zdaj ortodoksne sinagoge se obrnile na ortodoksnim kongres, da svet rncev izreče o tem vprašanju svoje mnenje.

Pes opozori ljudi na mrtvega gospodarja.

Chicago. — Lajanje psa je opozorilo ljudi, da so vstopili v stanovanje Ika Hanagana na 1466 Indiana ulici, kjer so ga našli mrtvega pod 60 čevljev visokimi stopnicami. Hanagan je padel s vrha stopnic in si je pri tem razbil lobanjo.

KANDIDATJE STARE GARDE PRIDNO DELAJO

Coolidge se še ni definitivno opredelil. — Hoover se prikazuje kot odločen rudarjev. — Lowden je drugi še vedno nastopajo, kot da je Coolidge še s pota.

Washington, D. C. — Profesionalni političarji prav pridno ugrabijo, kdo bo bodoči predsedniški kandidat republikanske stranke. Oni pravijo, da je predsednikov nevidni govornik dejal, da ne vidi, kaj bi se odobrega izcimilo iz petelci, ki priporočajo Coolidge, da sprejme nominacijo v prihodnjem letu. Ali oni tudi vprašujejo, kaj te besede pomenijo. Njegovo izjavo je poden vzročilo naznanilo v Bostonu, da so njegovi tamonjšji podporniki pričeli s pismi agitirati zanj kot predsedniškega kandidata.

Dalje pravijo političarji, da se on ne strinja s cirkulacijo teh petelci in da upa, da prenehajo s njimi. Drugi pa pravijo, ako bi predsednik Coolidge rad razčistil politični zrak, tedaj bi podal jasno izjavo, da pod nobenim pogojem ne sprejme kandidature v letu 1928. Te izjave pa Coolidge še ni podal. Pustil je vprašanje odprto in lahko še zmerom sprejme nominacijo, ako se na konvenciji republikanske stranke ne bodo mogli zadiniti na kandidata.

Hoover, Dawes in Lowden seveda nastopajo, kakor da se je Coolidge resno opredelil kandidaturi, pravijo političarji. Hoover gradi precej močno organizacijo, od katere upa, da ga dvigne na čelo kot predsedniškega kandidata. Njegova politična mašina se približuje moči Mellonove politične mašine. Zdi se, da so Mellonovi interesi pronašli, da se Hughesovo kandidaturu ne bo dosti podpore. Tako se pripravljajo, da bo Dawes njih kandidat. Lowdena ti interesi še gledajo, da ne pride več v poštev. Izgleda tako, da bo kandidat Hoover, ako Coolidge ne odda zvezne podpore Dawesu.

Nova delavska banka v Chicagu

Stavbinske unije odprejo svoj finančni zavod s glavnico milijon dolarjev.

Chicago. — Svet delavskih stavbinskih unij v Chicagu je sklenil odpreti lastno banko s glavnico milijon dolarjev. Poslojlo bo zgrajeno v središču mesta ali na severni strani. Stavbinske unije imajo že dve leti posojilnico, ki posojuje članom unij denar na stavbišča in hlače ter s tem pomaga vsem članom, da si postavijo lastne domove. Nova banka bo v zvezi s to posojilnico, obenem pa razširi svoje denarne posle na druga polja gospodarstva. Vodja gibanja za banko je Patrick F. Sullivan, predsednik osrednjega sveta stavbinskih unij (Chicago Building Trades' Council).

NEPRIPOROČLJIV PRIJATELJ OTROK.

Leto dni bo delal pokoro v Bridewellu.

Chicago, Ill. — Mestni sodnik Max Luster je obsodil hišnika William Hogana na leto dni v prisilno delavnico in \$200 denarne globo. Obtožen je bil, da je zlorablil dečke v nemoralne svrhe.

Polica, ki je bil pri obravnavi navzoč kot priča, je odgovoril sodniku, da so se sosedje v okolici pritoževali zaradi Hobanovega obnašanja. Njegovo aretacijo je pa povzročil Oscar Frey, kateremu se je njegov mali sinček večkrat pritoževal zaradi hišnikovega obnašanja.

Otrok umrl, ko si je pri padcu prebil ustnico.

Chicago. — Betty Vanderlinde, 13-mesečen stara hčerka kontraktorja iz Doltona, je v nedolgo zjutraj padla raz stola in si prebila ustnico. Poklicani zdravnik niso mogli ustaviti tok krvi in deklica je valed iskraviljenja umrla.

"Butlegarska" vojna.

St. Louis, Mo., 28. nov. — Vojna med tekmojučimi "butlegarskimi" gangi se zahtevala v tem letu do danes 12 žrtve, ko je bil ustrelen Nick Palazzola, trgovec s sadjem.

Aretrirani gangozi zopet svobodni kot ptice pod nebom

Načelnik detektivskega biroja se jezi, gangozi se pa smejejo v pest.

Chicago, Ill. — V petek zvečer je policija aretirala okoli petdeset gangozov v Kolizeju. Ti gangozi so bili policiji poznani kot banditje, pretepati, pobojniki, igralci, jerušarski varilniki, tatovi itd. V soboto zvečer je pa bil načelnik detektivskega biroja izredno alabe volje. Dejal je, da naj vrag vzame sodnijsko postopanje, poznano pod imenom "habeas corpus". Izvedel je namreč, da je od petdeset gangozov še 31 prostih in zunaj zapora. Ves dan ni bil v pisarni, da prepreči na ta način osvoboditev gangozov. Tudi to mu ni pomagalo. Kajti nekateri so imeli politično "zaslonbo" in ta je več izdala, kot poteze detektivskega načelnika.

Detektivski načelnik je namreč pridrži gangoze čez nedeljo v zaporu. Upal je, da v tem času dobi priče, da se proti gangozom dvigne obtožnica.

Medtem ko se detektivski načelnik trudi poloviti gangoze, se pa vojna med jerušarskimi varilniki, ki jih tudi imenujemo "butlegarje" nadaljuje. V Blue Islandu je počila bomba pred hišo in jerušarno nekoga Hacketta. Bila je druga v teku treh tednov. Hackettova jerušarna se nahaja ravno zunaj mestne meje. Hackett meni, da so ga pozdravili s bombo njegovi jerušarski konkurenti, ki so mu nevoljšljivi, ker kupčija s jerušom dobro svete.

Nova delavska banka v Chicagu

Stavbinske unije odprejo svoj finančni zavod s glavnico milijon dolarjev.

Chicago. — Svet delavskih stavbinskih unij v Chicagu je sklenil odpreti lastno banko s glavnico milijon dolarjev. Poslojlo bo zgrajeno v središču mesta ali na severni strani. Stavbinske unije imajo že dve leti posojilnico, ki posojuje članom unij denar na stavbišča in hlače ter s tem pomaga vsem članom, da si postavijo lastne domove. Nova banka bo v zvezi s to posojilnico, obenem pa razširi svoje denarne posle na druga polja gospodarstva. Vodja gibanja za banko je Patrick F. Sullivan, predsednik osrednjega sveta stavbinskih unij (Chicago Building Trades' Council).

NEPRIPOROČLJIV PRIJATELJ OTROK.

Leto dni bo delal pokoro v Bridewellu.

Chicago, Ill. — Mestni sodnik Max Luster je obsodil hišnika William Hogana na leto dni v prisilno delavnico in \$200 denarne globo. Obtožen je bil, da je zlorablil dečke v nemoralne svrhe.

Polica, ki je bil pri obravnavi navzoč kot priča, je odgovoril sodniku, da so se sosedje v okolici pritoževali zaradi Hobanovega obnašanja. Njegovo aretacijo je pa povzročil Oscar Frey, kateremu se je njegov mali sinček večkrat pritoževal zaradi hišnikovega obnašanja.

Otrok umrl, ko si je pri padcu prebil ustnico.

Chicago. — Betty Vanderlinde, 13-mesečen stara hčerka kontraktorja iz Doltona, je v nedolgo zjutraj padla raz stola in si prebila ustnico. Poklicani zdravnik niso mogli ustaviti tok krvi in deklica je valed iskraviljenja umrla.

"Butlegarska" vojna.

St. Louis, Mo., 28. nov. — Vojna med tekmojučimi "butlegarskimi" gangi se zahtevala v tem letu do danes 12 žrtve, ko je bil ustrelen Nick Palazzola, trgovec s sadjem.

NOVE PREIZKUŠNJE ZA LIGO NARODOV

Diplomatična napetost in rotiljanje s sabljami na severu in jugu Evrope pride na redeto v Ženevi.

Ženeva, 28. nov. — Liga narodov je apert pozvana, da miri skregane evropske vlade in pokaze, če res ljubi mir tako kot govori pri zelenih mizah. Ta teden se odpre v Ženevi konferenca pripravljajne razorožitvene komisije. Na tej konferenci nastopi prvič tudi Sovjetska Rusija, ki je še povedala, da ne gre na uro gledat v Ženevo. Prihodnji teden ima svet Lige narodov svoje zasedanje in čaka ga polne roke dela.

Dve največji sporni točki, ki razburjata diplomate po vseh znanjih uradih Evrope, sta konflikt med Poljsko in Litvo in konflikt med Italijo in Jugoslavo. Poleg tega je še cela vrsta manjših sporov med drugimi delalci.

Poljsko-litvinski konflikt, ki je te dni pritegnil nase tudi Sovjetsko unijo in Nemčijo, je razumljiv. Poljska bi rada obdržala Vilno, katero je iztrgala Litvincem na ta način kot je Italija iztrgala Rako Jugoslaviji. Poljska bi tudi rada imela pristanišče ob Baltakem morju; to pristanišče bi bil Memel, pa ji je Litva na poti. Zato lače prepira z Litvo, da jo more pregraziti in priti v Memel. Sovjetska vlada ima defenzivno pogodbo z Litvo, katerega je sklenila s prelajo socialistično litvinsko vlado. Sovjeti pravijo, da se bodo držali te pogodbe in pomagali Litvi, če začne Poljska kakšno nemnost. To pomeni vojno. Nemčija ima tudi pogodbo s sovjeti, obenem pa niti malo ne ljubi Poljske.

Vsa ta broga se bo zdaj reševala v Ženevi, kjer nastopita Nemčija in Sovjetska unija v znamenju skupnih interesov.

Priprave za zdrahtov Trockijeve opozicije

Joffe je vodil tajno pomožno organizacijo v prid kaznovanim opozicionalcem.

Moskva, 28. nov. — Jaroslavskij, tajnik centralnega odbora ruske komunistične stranke, je izjavil večerj, da bodo na strankinem kongresu, ki se odpre 1. decembra, izvršeni potrebni koraki za zdrahtov Trockijeve opozicije. Trockij je pa izjavil v soboto, da bo opozicija prej štrtovala svojo kri kot se podala. Jaroslavskij je tudi poročal, da je prelakava privatne konrespondence pokojnega A. Joffeja, ki se je ustrlel zadnji teden, odkrila tajno organizacijo Rdečega križa, kateri so simpatizirali Trockija prispevali denar za pomoč družinam onih opozicionalcev, ki so bili kaznovani. Vse izgleda, da se pripravljajo drastična akcija proti Trockiju in njegovim pristalem. Kakor poročajo komunistični listi sami, je še v stranki okrog 6000 članov, ki so naklonjeni opoziciji.

70. KONGRES.

Washington, D. C. — Prihodnji ponedeljek se odpre sedemdeseti kongres Združenih držav. Politični krogi napovedujejo burne debate okrog kosti, ki jih vrže v obe zbornici predsednik Coolidge v svoji letni poslanici.

Bomba v čevljarski popravilnici.

Chicago. — V hodniku Consolidated Shoe Machinery and Repair Co., 2648 E. 75. st., je v ponedeljek zjutraj eksplodirala bomba. Porušila je steno v popravilnici in razbila šipe v sosednjih trgovinah.

Obesil se je v ječi.

Chicago. — Joseph Sojer iz North Chicago, oče petih otrok, se je v nedolgo obesil v ječi nekaj ur potem, ko ga je dala njegova žena zapreti, ker je je pretepel v pijanosti.

Pariški pakt ne uključeje vojnih obligacij med Parizom in Belgradom

Besedilo, kakršno je objavljeno, ne veže Francije niti Jugoslavije glede vzajemne vojaške pomoči.

Pariz, 28. nov. — Pakt med Francijo in Jugoslavijo je bil večerj uradno objavljen v Parizu in Belgradu. Jugoslovanska skupščina ga je ratificirala v soboto. Kot je razvidno iz oficialnega besedila, je pogodba alična oni med Francijo in Čehoslovakijo, razen da je veljavna le pet let. Mussolinijev pakt z Albanijo je narejen za 20 let.

Francoško-jugoslovanski pakt ne vsebuje obligacij vzajemne vojaške pomoči, kakršne so vključene v italijansko-albanski pakt. Pogodba se previdno ogiblje vsakih definitivnih obveznosti glede pomoči s orožjem.

Jedro pakta je, da se obe drželi zavezujeta, da vae morebitne spore med seboj, ki se ne bodo dali poravnati diplomatsko, poverita razsodišču v rešitev. V slučaju nevarnosti od sunaj obe drželi nastopita skupno v okviru določb Lige narodov in storita vse, kar je mogoče v sporazumu s Ligo narodov za ohranitev miru in nedotakljivosti njune teritorije.

Nadalje je rečeno v paktu, da obe drželi nastopita skupno glede vseh vprašanj, ki se tičejo mirovnih pogodb, ki sta jih oni podpisali.

Razredna zavesti raste med Judi v Palestini

Židovski delavci in kmetje se v Palestini organizirajo strokovno in politično.

Chicago, Ill. — Iz Palestine se je vrnila učiteljica Lillian Horstein, ki podučuje na čikaških srednjih šolah. Obdržala je predavanje na Čikaškem javnem forumu. V svojem govoru je povedala, da so židovski delavci in kmetje v Palestini vedinoma razrednozavedni socialisti. Ustanovljene so bile močne delavske strokovne organizacije in politično gibanje je med židovskimi naseljeniki močno. Hersteinova je študirala v Palestini gospodarske in socialne razmere ter zionistično gibanje. Zionistični gibanje, ki je nekakšno židovsko narodno gibanje, ni imelo pred izbruhom svetovne vojne nobenega uspeha. Židje so prihajali v Palestino in odhajali iz nje. To gibanje se je pričelo širiti šele po vojni, ko je bila osnovana nova država. Najbolj so se pričeli izseljevati v Palestino razrednozavedni židovski delavci in kmetje, da se tam na zemlji svojih pradedov bojujejo za ureditvenje socializma.

KUBASKI DELAVCI VABIJO WILLIAM GREENA.

Videli bi ga radi kot gosta ob času mednarodnega kongresa zdravnikov.

Washington, D. C. — Prihodnji mednarodni kongres zdravnikov se vrši v Havani na Kubi. To priliko so izrabili organizirani lekarniški pomočniki in so povabili Williama Greena kot predsednika Panameriške delavske federacije, ki je obenem tudi predsednik Ameriške delavske federacije, da pride v Havano kot gost Narodne unije lekarniških pomočnikov. Green še ni odgovoril.

Obesil se je v ječi.

Chicago. — Joseph Sojer iz North Chicago, oče petih otrok, se je v nedolgo obesil v ječi nekaj ur potem, ko ga je dala njegova žena zapreti, ker je je pretepel v pijanosti.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicaga) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicaga in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inostranstvo \$9.00.

Naslov na vas, kar ima stik s 120m:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

120

Datum v oklepaju n. pr. (Nov. 30-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne utavi let.

ZAKAJ SELE ZDAJ?

Bilo je treba šest mrtvih in 27 ranjenih, da je guverner v državi Colorado prišel do spoznanja, da so rudarji res na stavki in da imajo pravico do stavke. Dokler niso strojnice pri premogovniku Columbine podirale na tla miroljubnih rudarjev in njih žena, toliko časa je velemedstvo dnevnim časopisje poročalo, da je stavka rudarjev nelegalna in da se morajo rudarji vrniti na delo. To nedirektno ščuvanje ni ostalo seveda brez posledic. Ako so privatni pobojniki in drugi dan za dnem čitali, da je stavka nelegalna in da se morajo rudarji vrniti na delo, ni nič čudnega, ako so pričeli pokati samokresi, puške in strojnice, krogle pa podirati rudarje in njih žene. Tako ščuvajoče in podžigajoče pisanje ni moglo logično voditi do drugega kot do krvoprelitja. To ščuvanje je moralo roditi v glavah pobojnikov in čuvajev misel, da postanejo veliki junaki in odrešitelji dežele, ako postrele nekaj rudarjev in njih žena in jih tako izuče, kaj pomeni stavkati nepostavno in se vpirati gospodarjem, ki imajo postavo na svoji strani.

Ampak stvar je bila v resnici popolnoma drugačna, kot so jo prikazovali velikomestni dnevnik in drugo nazadno časopisje. Država Colorado ima res industrijski zakon, ki določa, kaj je treba storiti, preden pride do stavke.

Rudarji so se organizirali v organizaciji I. W. W. Ta organizacija je legalna, kakor katera druga delavska strokovna organizacija. To je potrdilo najvišje zvezno sodišče, ki je podalo svojo sodbo v zadevi države Kansas in organizacije I. W. W. Noben zakon ne določa, v kateri organizaciji se morajo rudarji organizirati, da je njih organizacija deležna tega, kar je določenega v industrijskem zakonu države Colorado. Organizacija I. W. W. se je ravnala po določbah industrijskega zakona. Rudarji so se poslužili stavke kot zadnjega sredstva. Industrijska komisija je venomer trobila, da je organizacija nelegalna in da ne zastopa rudarjev, dasiravno so se rudarji s splošnim glasovanjem izrekli za stavko, ako podjetniki in drugi faktorji ostanejo gluhi napram vsem njihovim zahtevam. Rudarji toraj niso najprvo zastavkali in na to šele vpostavili svoje zahteve. Izvršili so vse, kar je bilo v njih močeh, da se spor reši mirno in s pogajanjem. Trma je bila le na strani podjetnikov in državnih faktorjev, da ni prišlo do sporazuma.

Položaj se ni izpremenil, ko so rudarji zastavkali v tisočih, kar je bil tudi za take ljudi, ki radi nastopajo v vlogi slepcev, kadar jim taka vloga ne pešja, jasen dokaz, da tu ni le peščica rudarjev, ki so jih podžigali agitatorji in ki so nezadovoljni, ampak tu je masa rudarjev, ki imajo važne pritožbe, katere je treba izravnati, da se vrne mir v premogovno industrijo v državi Colorado. Trmoglavost podjetnikov in industrijske komisije se je povečala, mesto da bi se znižala. Nauzdano časopisje je pa še hujskalo k tej trmoglavosti, a obenem povzdigovalo na ščit one, ki so rudarjem grozili z nasiljem. Bilo je prilivanje olja v plamen, podžiganje strasti pobojnikov do skrajnosti. In tako se je zgodilo, kar se je logično moralo zgoditi.

Zdaj, ko je šest rudarjev mrtvih, 27 rudarjev in njih žen pa ranjenih, poročajo, da so državni uradniki pripravljeni se pogajati s stavkarji. Guverner je bajje sedaj pri volji obvestiti premogovniške podjetnike, da pošljejo svoje zastopnike na skupne konference, ki se bodo odražale za izravnavo stavke. Guverner se je bajje tudi izrazil, ako poziv za skupno konferenco ne bo imel uspeha, tedaj pooblasti državno industrijsko komisijo, da izravna spor.

Kje je bil dozdej guverner? Ali ni vedel, kaj se godi v državi? Ako je tako, zakaj je poslal izredno državno policijo v stavkovni okraj? Ako je pa vedel kaj se godi v premogovniškem okraju, zakaj ni državna industrijska komisija pričela že preje funkcionirati?

Zakaj so državni uradniki šele zdaj odkrili, ko je delavska kri močila tla, da je stavka rudarjev v državi Colorado? To so važna vprašanja in javnost pričakuje, da

jih državni uradniki države Colorado pojasnijo, kajti življenje rudarjev in njih žena je ravnotoliko vredno kot podjetnikov in njih nališpanih gospa.

VESTI IZ NASELBIN

Izkoriščanje nevedne mase.

Newark, N. J. — Delavske razmere so na niči. Cele trume delavcev hodijo po ulicah ter zaman iščejo dela. Nikomur ne svetujemo hoditi za delom v to mesto, ker ga v resnici ni.

Naj omenim kakšne oslarije ter mračnost, ki vlada v tem mestu, posebno med Italijani. Približno mesec in pol je že, odkar sem videl največje farško izkoriščanje. Neko nedeljo so Italijani, pobožni ljudje korakali po ulici. Sredi te parade so imeli voz na štirih kolesih. Na tem vozu je bil oltar ter veliki kip sv. Antona. Ta kip ni bil majhen, ampak to je bila cela velika soha, ki so jo vlekli pobožni italijanski šupljani. Bilo jih je okoli 15 mož. Vsi so bili premočeni, ker so porivali tisto komedijo. Okoli tistega svetega Antona so bili pripeti bankovci po \$5 in \$10. Zraven ali poleg tega voza je korakal italijanski fajmošter, lepo rejen kot kakšen princ. Na vsaki strani voza je bilo en par kolektorjev. Ko sem vae to opazoval, takoj mi pride na misel loptovski Mussolini, ter da ni nič težkega voziti za nos italijanskega ljudstva, ako so toliko napumpani z verskim humbugom kot so tukaj v Newarku.

Uboja nezavedna masa, kedaj se boš otrela največjega raka? To je rimskega klerikalnega humbuga. Učite otroke v javnih šolah, učite otroke v duhu napredka, ne pa v duhu veraškega fanatizma!

Pozdrav vsem članom S. N. P. J. — Newarkčan.

Zahvalni dan in stavka.

Strabane, Pa. — Kot vsako leto, tako je tudi prišel letos Zahvalni dan, na kateri dan se naj vsaki človek zahvali za vse dobroto. Komu? Komu, najsi bogataši ali reveži, veliki industrijski magnati ali navadni delavci, da je dočkal tega dneva? Lahko se zahvaljujejo bogataši, katerim so tekli milijoni dobička skozi okno celo leto, da so se lahko valjali v razkošju ter tako trtili čas v raznih letovisčih, ter zapravljali milijone na račun delavcev.

Kaj pa ti, ubogi delavec? Ali se lahko tudi ti zahvaljuješ? Tisoče delavcev je imelo lanske leto še svoje zdrave ude ali leto jim manjkalo, enem eden, drugemu drugi ud, tako da so pohanjeni za celo življenje, ker so delali v industriji, da so kupili bogastvo onim, kateri žive v razkošju in brezdelju ter ne skrbje za varstvo delavcev. Ali se moramo mi premogarji-štrajkarji zahvaliti, ker smo že 8 mesecev na stavki, izpostavljeni brutalnosti kompanijskih stražnikov. Zahvali se štrajkar, ker je kompanija vrgla z družino vred iz stanovanja na cesto, da moraš živeti v za silo zbitih barakah, ter tako pričakovati, da boš prežebal z družino ko pritisne mraz.

Ali se moraš zahvaliti štrajkar za udarce, ki jih je eden ali drugi občutil na svoji glavi a krepelcom surovega stražnika. Kot kaže, bomo še morali štrajkarji preživeti marsikaj grenkega, predno bomo prisilili gospode barone, da bodo voljni podpisati pogodbo z našo unijo. Seveda sedaj so začeli naši delavci voditelji kot je J. Lewis in Wm. Green ter drugi moledovati in prositi okoli guvernerja države Penna mr. Fishera, kateri je kot znano, podpredsednik velike premogarske družbe ter tako veliki sovražnik organiziranih premogarjev.

Mislil si lahko, da on bo vedno stal na strani kapitalistov, ne pa za delavstvo, a katerimi glasovi je kot tak bil izvoljen. Od predsednika mr. Coolidge tudi ni pričakovati kaj, ker se je izrazil, da nima moči se vmešavati v industrijske spore. Ko je bil guverner, je pa lahko razbil policijski štrajk v Bostonu!

Zato organizirani premogarji, držimo se trdno, ker vsake stvari je enkrat konec, tako bo tudi mogoče kmalu tega štrajka; se bomo vsaj ponosno zave-

dati, da smo stali trdno za naše pravice, da se nismo podali brezsrčnim kapitalistom. Mislimo si lahko, da koliko in koliko skebov se je že ponesrečilo, nekateri smrtno, drugi, kateri so pohabljeni, imajo po grenak spomin za svoje umazano delo.

Lahko bi se tudi tebi, dragi sodelavec kaj aličnega pripetilo. Da, prvi dan ko stopiš v skebski rov se ti lahko zgodi nesreča, ako ne smrtna, pa ti lahko odrzga roko ali nogo ter tako naredi za vedno pohabljenca, kateri je v nadlego sebi in drugim povrh pa se črni madež sebi in svojim otrokom.

Ako bi ta štrajk v resnici bil izgubljen, kar ni upati, bodo Slovenci najmanj krivi, ker ko bi bili vsi narodi tako trdni, bi ne bilo toliko skebov tukaj v zapadni Penni.

Lahko vidimo, ako bi se delavci poslužili na dan volitev delavskih glasovnic ne pa kapitalističnih, kot se še vedno godi in je razvidno iz zadnjih volitev v okrajne urade dne 8. t. m., da se delavci vedno volijo na "republican ticket" ter tako pletejo bič sebi in drugim, da bi bilo drugače. Ali svita se in prihaja čas, ko se bo delavstvo prebudilo in bo pometo s staro šaro v pozabljeno ter ustanovilo vlado, katera bo v resnici služila ljudstvu. Tedaj bo delavstvo lahko z veseljem obhajalo Zahvalni dan, ne pa poprej. — Victor Vodišek.

Čemu zahvala?

Bedford, O. — Zahvalni dan je minil. Kateri se imajo kaj zahvaliti, so se zahvalili. Meni se ni treba zahvaliti, ker se nimam za kaj. Zahvalim se vseeno, ker se meno leto starejši in imam eno leto manj dela in skrbi.

Na društvenem polju se tudi nimamo dosti zahvaliti, ker stojimo vedno na eni in isti stopnji. "Društvo 'Cas'" št. 460 ni imelo celo leto nobene prireditve. Tako je tudi v finančnem oziru zaostalo, kar je umevno; ako ni prireditve, tudi ni finančnega uspeha. Zato apeliram na vse članke in članice, da pridejo na prihodnjo sejo, ki bo tudi glavna, da si zagotovimo in napravimo načrt za prihodnje leto 1928. O decembrski ali glavni seji: Vsaj naj pogleda v društvena naznanila, pa mu bo jasen sklep društva. Torej pazite na društvena naznanila, da ne bo potem po nepotrebnem kakšnega nesporazuma.

Tukaj imamo tudi družbo Slovenski narodni dom, ki se je zavzela izbirati in delati za svojo domovino, ki po mojem mišljenju tudi ni tako napredovala kakor bi imela. V finančnem oziru ni tako slabo; naš blaginjak ima še vedno nekaj, kar pravi, da nima rad doma, ker ni njegovo in se boji, da bi mu kdo rekel: roke kvisku! Par tednov nazaj smo imeli vinsko trgatve. Čistega je ostalo nad sto dolarjev. Spravili smo jih tako, da se morajo trikrat ali štirikrat pomnožiti. Ako bo vse to po sreči, bomo poročali prihodnje leto.

Da ne bo kateri mislil, da nimamo tukaj nekega izrednega dneva, bi moral biti tukaj na Martinovo nedeljo. Martin Potisek je, pomislite, obhajal svoj 50. rojstni dan. Ker je med nami že od početka Maple Heights naselbine, se razume, da smo mu vsi prijatelji, teh ni bilo malo, k njegovemu jubileju častitali in voščili se na mnoga leta. Tudi on je nam postregel z vsemi dobrotami. Potisekova mati znajo pripraviti dobra jedila. Sele petelinovo petje nas je opozorilo, da je čas domov. Razšli smo se veselih obrazov. — M. M.

O obisku štoklje.

Woodward, Iowa. — Ko sem oktobra pisala o štoklji, ki se je oglašila pri Jorškovih družini, sem napačno poročala, da je zglasila tam dne 7. mesto 14. oktobra.

Kar ravno omenjam svojo malo pomoto, hočem se omeniti, da sva bila z možem na obisku pri omenjeni družini, kjer sva se imela dobro in izvrstno smo se vsi zabavali. Mati otročička se mi je zahvalila za obvestilo

v listu, jaz pa sem se oprostila, ker sem napačno poročala v Prosveti o obisku štoklje. Končno pa ni ne de, sedem dni prej ali pozneje, samo da so veseli prihoda novega člana v družino, ki jim bo delal veselje.

Pozdrav vsem rojakom! — Mary Supan.

Prislopačje v družbo!

Johnstown, Pa. — Preteklo je že zopet par mesecev, da se nismo nič oglašili iz te naselbine. Dragi čitatelji in čitateljice Prosvete, hočem vam zopet nekoliko opisati današnje delavske razmere in stanje naših rojakov.

Groza človeka spreleti, ko čita v časopisih in kar pripovedujejo rojaki, ki prihajajo od daljnih krajev sem za delom, katerega pa seveda ni dobiti za nobeno ceno, kajti zdaj so prišli sodni dnevi za našega trpina, ki se še ne ve kdaj se bodo nehali. Dragi sobratje in sestre in čitatelji Prosvete, ne bojte se, ne omagajte v svojem sklepu. Prišlo bo in morda ni daleč plačilo za vaše delo. Čas je, da se v resnici zbudijo sleherni delavci in delavka in pogleda kaj delajo ameriški bogatini, ki se jim sme reči krvoloki, ki srkajo kri in moč našim možem in fantom, kateri pušajo svojo mlado moč ameriškega kapitalizmu.

Ne daleč od njih je pa revščina pri ubogih delavskih prebivalcih, ki nimajo ne kaj jesti in ne kaj obleči. Zraven trpijo še mraz, ki prihaja čedalje bližje in čedalje hujši. Tega ne vidijo ameriški milijonarji. Prihodnje leto bodo volitve. Seveda bile so tudi letos, a niso bile tako velikega pomena, kakor bodo prihodnje leto.

Opozarjam posebno vas žene, katere imate volilno pravico: pripravite se pravočasno za volilni dan in vprašajte poprej katerega svojega prijatelja od stranke, kako in kaj boste volili. Kajti me amo lahko ponoše, ker imamo volilno pravico, da lahko pomagamo svojim možem tako rekoč iz suženjstva ameriškega kapitala.

Žene, ko pridete skupaj, namesto obiranja ljudi, se rajši posvetujte, kako boste volile, da bo v korist vam in vašim možem. Ne poslušajte ne duhovna, ne nobenega nasprotnika delavske organizacije, ampak volite kar veste, da bo za vas in za vaše otroke v veliko korist. Moramo se sami zavedati, da je že čas, da nehamo biti sužnji tukajšnjih bogatinov. Veliko napredujemo v vseh stvareh in bomo tudi v tem, ako bomo složni.

Pomislite, mi imamo največjo organizacijo, ki pomaga vsakemu svojemu članu v boleznih in nesreči in tudi v pomanjkanju.

Marsikateremu je že pomagala iz revščine. V naši naselbini imamo člana, ki je znan sobratom SNPJ. Bil je jako nesrečen. V premogokopu pri eksploziji je izgubil vid na enem očesu popolnoma, na enega vidi komaj polovico. Toda to še ni bilo dosti za siromaka. Oženjen je bil dvakrat in umrl sta mu obe ženi. Druga mu je zapustila štiri majhne otroke, dva dvojčka par tednov stara. Toraj kam se je hotel revež obrniti? Ali na bogatino, ki so ga z malo zapuščino, farmico, odrinili, češ tukaj se še ubijaj, dokler boš živel. In to je dobil za svoje bolečine in za svojo vedno izgubljeni vid. Ni imel denarja za društvo plačevati in ne za potrebno obleko in obuvanje. Kaj je hotel? Obrnil se je na svoje brate in sestre pri SNPJ in dobil je od njih precejšnjo vsoto denarja, da si je pomagal iz revščine.

To je bratstvo naše jednote. Ne mislite, da so glavni odborniki jednote, ampak mi vsi člani in članice smo, ki se imenuje Slovenska narodna podporni jednota. Gl. odborniki vodijo veliko organizacijo.

Toraj rojaki in rojakinje, ako se niste pristopili k tej veliki organizaciji, ne pozabite dati svoje oroke v SNPJ, kajti otroci so naša bodočnost.

Vabim žene in dekleta iz Johnstowna, Pa., da pristopite k našemu ženskemu društvu "Naši Slogi" št. 600. Dekleta do 25. leta so prosta zdravniške preiskave in pristopnine. S pet in dvajsetim letom naprej plačujejo zdravnika same in pristopnina je zastoj. To velja do januarja.

Delavčeva opazovalnica

Piše Ivan Melak.

Bog je hvaležen.

Zakaj je Zahvalni dan? Zato, da se zahvalimo Bogu za vse velike dobrote. Največja dobrota je, ker v Ameriki ni nobene korupcije ne razredov. Vse je pošteno in bratsko od New Yorka do Detroita in še dalje, zato smo hvaležni, hvala Bogu.

Seveda imamo presidenta, ki nas — vse državljane — mora opozoriti, da se zahvalimo Bogu na Zahvalni dan, drugače se ne bi nihče zahvalil. Bog sam tudi ne bi nič vedel, da smo mu hvaležni, če mu ne bi tega na komando povedali; nič ne bi vedel, da nas je obdaroval z bogastvom, poštenjem in bratstvom, ako mu ne bi našli vseh teh dobrot. Saj tudi "Santa Claus" nič ne ve, kaj bi mali Frankie rad imel za božič, če Frankie ne zaupa mamici, kaj bi rad.

Bog ima zelo rad Ameriko. Na vsak način je tudi on hvaležen za vse te zahvale, ki jih ališ, pa jo napljuje s srečo, kakršne ne pozna paganska Kitajska in še bolj paganska Macedonija. Naplajana je Amerika kot celota in naplajeni so posamezniki, ki stojijo nad celoto kot najpoštenjši in najvzornjši otroci božji. Plačilo v celoti je demokracija, bratstvo, poštenost in nobene korupcije — plačilo posameznim pa je olje, premog, baker, železo in drugi taki posvetni zakladi, ki jih je Bog v svoji neskončni modrosti in dobrotljivosti poklonil Rockefellerju, Sinclairju, Morganu, Schwabu in ostalim izvoljenem.

Naplajani so tudi možje, ki posredujejo med božjim tronom in ameriškim paradižem. Bog jih je osipal z milijonarskimi katedralami, lepimi palačami, vilami ob morju in jezerih in s petinštiridesetimi milijoni su-

Toraj potrudite se in pridite k našemu društvu, ki tako dobro napreduje. Komaj eno leto deluje, pa ima že čez 40 članic in tudi precejšnjo vsoto v društveni blaginji. Ako ne verjamete, da se to društvo res lepo razvija, prepišajte se sami in pristopite in postanite članice naše družbe. Naznanjam vam tudi, da je društvo N. S. št. 600 sklenilo na redni seji, da se priredi veselica dne 10. decembra. Vas vse ujudno vabimo, rojake in rojakinje iz Johnstowna, Pa., in okolice, da se udeležite te veselice v obilnem številu. Igrala bo znana vab Moxham godba. Za jed in pijačo vam bo preskrbel veselilni odbor.

Sesterski pozdrav! — Rozi Glavach.

Smrtna kosa.

Braddock, Pa. — Vedno brem dnevnik "Prosveta", pa nikdar ne opazim dopisa iz te naselbine, čeravno je tu precej Jugoslovancev.

Z delom gre tu slabo. Kdor ga ima, je vesel, kdor ga pa nima, ga ne dobi, če plača zanj. Rojakom svetujem, da ne hodi jo iskat dela tu okoli, ker si napravljajo samo stroške.

Dne 5. novembra nam je kruta smrt ugrabila iz naše srede Antona Abramsa, člana društva "Napredni Slovenci" št. 300 SNPJ v najlepši starosti 28 let. Pred desetimi dnevi se je podal za delom: Na poti pa ga je doletela bolezen in smrt. V imenu društva "Napredni Slovenci" št. 300 se lepo zahvaljujem za ves trud društvu "Notranjska zarja" št. 216 SNPJ kakor tajniku in predsedniku omenjenega društva in sploh vsem, kateri so pripomogli do lepega pogreba. Pogreb se je vršil civilno in po obredih SNPJ na pokopališče v Veroni, Pa.

Sorodnikom izrekamo naše sožalje. Tebi, dragi Anton bodi lahka ameriška gruda. — Anton Rednak, tajnik dr. št. 300.

Zanjarski kotel na "Pussyfoot" farmi.

Binghampton, N. Y. — Na farmi William E. Johnsona "Pussyfoot", znanega mednarodnega krizarja za prohibicijo, so te dni odkrili velik zanjarski kotel, ki je bil z drugo opremo za žganjekuho vred skrit v gošči dreves. Kotel drži 200 galon. Kdo je lastnik kotla, še ni znano.

hili možganov, ki nič ne mislije in samo dajejo. To pa le mimo grede.

Naplajani so tudi delavci. Delavci so zato na svetu — Amerika je na tem svetu — da delajo in molijo in molijo in delajo. Ker je pa Bog bil podučen po modrih možeh, da ameriški delavec ne srečen in pošten, če stalno dela, ga je Bog oblagodari s perijodično brezposelnostjo, "indžunksnji", evikicijami in z butlegariji, ki skrbijo delavce srečen in pošten.

Končno so naplajani tudi farmarji. Modri možje so informirali Boga, da je on zato ustvaril farmarje, da pitajo one, ki pozivajo vse ljudi na zahvalo na Zahvalni dan. Pija pa ne sme biti vedno enaka. Za petek jim daje farmar svinjino, za svetek kuretnino, za zahvalni praznik pa samo purane. Ko je Jehova izvedel, da brez purana bi sploh ne bilo zahvalnosti iz Amerike, je obdaroval farmarje s purani.

Bog ljubi kri že od Abrahaminovih časov. Zato mu je jako milo, če Amerika eksekutira za vsak zadnji četrtlet v novembur petdeset milijonov puranov. Ako ne bodo vsi prodani letos, tedaj romajo na led in počakajo prihodnjega zahvalnega praznika. To je pošteno.

Kaj pa farmarjevo plačilo? Plačilo je, da on purane proda za manj kot njega stane krma in zanj se ne gleda, če je na njegovi mizi puran ali ne. To je pošteno. Farmar mora biti hvaležen, da dobi vsaj par centov.

Tako je Amerika hvaležna Bogu in Bog je hvaležen Ameriki. Dokler bodo purani na-šil lep dobiček, toliko časa se bodo Američani zahvaljevali — in vse bo dobro in pošteno.

JEŽICE

(Par besed in pika — hej, koliko krík "Franciškanski figamož ga j zopet polomil. Nekdo ga je informiral, da je bilo pri debati 480 oseb v dvorani. Od teh so imeli socialisti samo 80 — in teh 80 je doseglo, da ostalih 400 ni moglo glasovati! To je bila polomija! Vražje informacije, kako so puhle! Izgleda tudi, da figamožve in "Radnikove" lepe informacije prihajajo iz enega in istega vira. Poleg tega se ga še drži devetinštirideset laži.

IZ PRIMORJA

Med italijanskimi železničarji je mnogo surovih ljudi, ki radi iščejo prepire s Slovenci. Na plesu v Kneži se je nahajal sred slovenskih fantov neki italijanski železničar, ki se je kmalu opijanil in začel nadlegovati in izživati domačine. Ker je bil italijanski možakar je preveč neznošen, so ga pahnili iz hiše. Hitro je stopil k orožnikom in jih nalagal, kako je bil napaden in kako grdo so ravnali z njim. Orožniki so drugi dan aretirali dva fanta in ju gnali vklejema kakor dva razbojnika v goriske zapore.

Tragična smrt mladega di-jaka. V Bolljuncu se je pripetila nesreča, katere žrtev je mladi dijak Karel Zobe. Odrzgal se je plaz s strmega hriba, ki je zajel distavil in ga zasul. Zobe se je ustavil tam, ko je srečal svojega tovariša Oskarja Žerjaka. Ko sta se pogovarjala se je pripetila nesreča. Žerjak se je še pravočasno umaknil. Zobe so izkopali mrtvega.

Hrvatske delavce na Reki gledajo fašisti z grdim očesom in neprestano zahtevajo njihovi listi odstranitev tujcev iz mestnih trgovin. Sedaj divja proti njim prosluli dopisnik tržanskega fašističnega glasila "Ha" in svetuje, da se nemudoma najamejo delavci iz Italije. Ti pa ne čujejo prihajati na Reko, ker je delo negotovo in življenje predrago. Gospodarji so zadovoljni s hrvatskimi delavci.

Razpuščena knjižnica. Z odlokom tržaškega prefekta je razpuščena "Ljudska knjižnica" na Proseku. Njeno delovanje "ni bilo v skladu z nacionalnim redom."

Germaine Beaumont:

ODISEJEV POVRATEK

Ze deset let je Odisej križem sveta iskal tehničnih izgovorov, da se mu ne bi bilo treba vrniti k ženi. Službeni nevarnost mu je bila dobro došla in vsaka neprilika mu je bila prijetnejša od varnega zavetja zakonskega življenja.

Verjetno je, da bi bil iskal še novih prigod in bi bil odkril Ameriko in severni tečaj. Toda morje ga je vrglo na otok kralja Alkinoja.

Takisto ni dvoma, da bi si bil tamkaj bržčas izpremenil ime in bi bil še dalje ostal pri odličnem gostitelju. Zakaj Alkinoj se bil na most ljubezni in njegova hči Navzikaia mu nikakor ni bila nevarna. Ali nastopil je do goodek, ki je docela prevrnil njegove načrte.

Alkinojeva palača je imela mimo drugega razkošja prekrasne vezanine. Zvezlo jih je petdeset robinj, ki so z njimi imele posla vse življenje, vse noči in vse dni ter niso utegnile jesti ne piti ne apati. Prikazovale so — vezanine, ne robinje — prizore iz bajeslovja in Odisej se kar ni mogel odtrgati od njih — ne od robinj, ampak od vezanin. Zdele so se mu lepe, da ni koli tega in Odisej je imel dober

okus. Nekega dne ga je kralj Alkinoj vzdramil iz zaverovanosti.

— Reci, kar hočeš, je dejal junaku, priznati mi moraš, da bolje nisem mogel naložiti svojega denarja. Vezanine bodo nekega dne dosegle bajno ceno in bodo vredne več od vseh mojih zlatih in srebrnih psov, z bromnom obloženih sten in od bogov blagoslovljenega sadovnjaka. Vse to dobi moja hči za doto.

Te besede so Odiseja pretresle. Misel, da bi se oženil z Navzikaio, ga je nekoliko prestrašila. Dvoženstvo se sicer ni bal — taki malenkostni pomisleki so mu bili tuji — toda odkar se je bil izmuznil iz objema Kirke in Kalipse, je začutil v sebi globoko nagnjenje do samega stanu. Na drugi strani pa mu je bilo primanjkovati novece — tudi v tistih časih so potovanja zahtevala obilo denarja — in vezanine, ki bi jih dobil za doto in bi jih umno vnovčil, bi mu za dolge mesece napolnila mošnjo.

Tako je razmišljal sam pri sebi, načenjače vprašanje z vseh strani in ugibaje, kako bi mogel na lep način priti do dragocenih vezanin, ne da bi mu bilo treba tvegati svobodo — ko je začel pokraj sebe šepetanje, ki je vzbudilo njegovo pozornost.

V svoji zaverovanosti je bil

prišel do morake obale, kjer sta dva moža skrita za akalo natiho-ma govorila med seboj.

Po njunem izražanju je Odisej presodil, da nista zlahtnega pokolenja, iz naglasa pa je na mah spoznal, da prihajata z otoka Itake, ki je bila njegova domovina.

— Ah, prijatelji, je rekel eden, deset let že čaka ta uboga žena. Pomisli, deset let!

— Kraljica, ki bi lahko prebila življenje v svoji gugalnici pri čitanju romanov, se mora po dnevi in po noči ukvarjati z vezanjem!

— Rekla je, da bo takoj ugodila snubcu, ko dovrši svoje delo. Kaj praviš? Meni se zdi, da našega kralja ne bo več nazaj. Nu, vendarle deset let zvestobe, potrpežljivosti in vezanja — več pač nihče ne more zahtevati od Penelope!

— Ali si jo že videl, vezanino? — Ne, ali čul sem, da je lepše ni na svetu.

Drugi dan je Odisej povedal Alkinoju, da je oženjen in da mu je dolg čas po ženi. In Navzikaia se je iz obupa znešla nad svojo staro sušnjo.

Odveč bi bilo pripovedovati o Odisejevem povratku na Itako. Vzel je s seboj lepa darila, ki mu jih je dal Alkinoj, ter se je iz previdnosti izkrcal pri svoji

hiši. Hotel se je uveriti, koliko resnice je na zgodbi o vezanini, zakaj rad bi bil zvedel, ali jo je res vezala Penelope. Skrbno preoblečen se je približal svoji ženi in se je zdrnil, ko je videl, da se ni postarala. Izdajaje se za Odisejevega tovariša si je kmalu pridobil Penelopino zaupanje in je takoj začel pogovor o slo-viti vezanini.

— Da pridobim časa in da odložim poroko, mu je rekla kraljica, sem po noči vedno razdrla, kar sem navezala čez dan. Toda vsaki stvari je usojen konec in snubci so me prisilili, da čim prej dovršim svoje delo.

— Dobro za snubce, si je na tihem dejal Odisej. — Ravno prav, da sem se vrnil — češ pravda, da jih pomečem čez prag.

— Kraljica, je izpregovoril, ali bi smel videti tisto vezanino?

— Ne, je odvrnila Penelopa in ga je očimila z nezaupljivim pogledom.

Tisti večer se je Odisej, kakor vaj vemo, lotil splošnega čiščenja svoje palače; ob štiridesetih snubcev je ostal le kup neporabnih razbitin. Vse robinje so se iz obupa obesile in v palači je zavladoval nepopisen nered.

In potem je Odisej imel polna usta dela, da se je Penelopi dal prepoznati. Sitarila je na dokazilih in se nikakor ni dala preveriti. Ko se mu je napovedal s pijunkom posređilo dokazati svojo istovetnost, je moral dopustiti, da ga je Penelopa okopala v vinu in olju in solzah in da ga je s poljubmi-malone zadušila. Ko se mu je nato zdelo, da je trenutek ugoden, je namignil na vprašanje, ki mu je ležalo na duši.

— Kje je vezanina?

— Katera vezanina, dragec?

— Nu, tista vendar, ki si jo tako dolgo vezla in ki o njej pravijo, da je ni dragocenejša na svetu!

— Kako vpraviš? Strašno, ne razumem te več!

— Strašnih vezanin ni, v mislih imam opo, ki si jo sama napravila. Pokaži!

— Čuj! ... Bala sem se, da ne bi prišla v roke snubcem, in zato sem jo dala, ko si odšel, sežgala!

— Ah! je vzdihnil Odisej. Obrnil se je in je vzel svoj klobuk in palico.

— Za Boga! je zajecjala Penelopa. Kaj počenjaš? Kam hočeš? Kaj se je zgodilo?

— Gospe, je odgovoril Odisej, vračam se h Kalipi ...

NEMA MIRU Z NAPADI V ŽELODCU. ODPRAVITE JIH!

Ne morete preprečiti vohovanja želodčnih napadov z nobenimi kroglicami ali tabletami, vi morate uporabiti zdravilo, katerega značilni stali mir. Trinerjevo Grenko-Vino napravi konec slabemu apetitu, nepravilnosti hrane, zabašanosti, zaprtosti in enake želodčne nereda. On se nikdar ne izneveril. "Carnegie, Pa., 22. sept.: Trinerjevo Grenko-Vino je zelo dobro zdravilo. F. Gabriell." Vrednost kupon v vsakem zavrtku. Ako se ne more nabaviti v vašem okrožju, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Trganja in bolečin je bilo jako kmalu konec.

Veliki Red Cross ledni obliž je deloval kot čudo.

Vi lahko skoro hipoma preprečite ostre bolečine in trpljenje trganja, nevralgije in drugih nevtratičnih boleznih z Johnson's Red Cross ledničnim obližem. V trenutku, ko daste ta zaslužljiv obliž na bolelo mesto, greje in pomirja ter skoro takoj odnese bolečine. Delalni boste trajno pomirili, kajti zdravilo v Red Cross ledničnem obližu prodira nepretrgano v kožo na bolelih delih tolike časa, dokler nosite obliž. Zagotovo vprašajte za velik Red Cross ledni obliž s rdečim flanelastim ozašjem. Po vseh lekarnah.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

NA PRODAJ JE

groceri prodajalca z vso opremo, proda se po zelo nizki ceni. Vzrok prodaje je, ker nameravam v kratkem odpotovati v staro domovino. Tu je lepa prilika za Slovence v ti veliki slovenski naselbini. Za vsa boljša pojasnila in za ceno ogleda se osebno ali pismeno na moj naslov: John Zorman, 534 Clinton street, Milwaukee, Wis. (Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Zapomenje (Oct. 31-27) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Pomnite, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vnaprejšnj, kar ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vnaprejšnj vlad napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Nali zastopniki se val društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina na celo leto je \$4.00 in za pol leta pa \$2.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.00 na leto, za pol leta \$2.00.

Za mesto Chicago in Ciceru na leto \$7.50, pol leta \$3.75, na člane \$4.50.

Za Evropo stane na pol leta \$4.50, za celo leto pa \$9.00.

Tednik stane na Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski list stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

NAZNANILO.

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopilcev, črtnih in izločenih članov naznaniti upravnštvu Prosveta, da se lahko točno vredi izenik za pošiljanje lista Prosveta. Imena in naslove, katere pošljete glavnemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravnštvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na navedeni nati pripravljene listine vse naslove upravnštvu Prosveta posloboj. Upravnštvo ujedno upira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravitelj.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Mrtvi nečje vstati ... Truplo Louisa Rodeja je ležalo dva tedna na parah, okrog mrlja so pa sedeli člani Weisenbergerjeve sekte in neprestano molili, da se mrtič obudi k življenju. Ko je truplo že tako smrdelo, da je zdelo preredati sosedom, so pokli bali policijo, ki je odnesla trup lo in ga pokopala. To je že drugi slučaj v Berlinu v enem mesecu, da so člani te čudne sekte čakali na vstajenje mrlja.

!KAMPANJA!

za pridobivanje novih naročnikov dnevnika "Prosveta"

Čas kampanje smo podaljšali do 31. dec. 1927. To smo storili ker se kažejo sedaj boljši uspehi.

Za enega novega polletnega naročnika dobite knjigo "Jimmie Higgins" vredno \$1.00. Za enega novega celoletnega naročnika dobite knjigo "Slovensko-angliška Slovnica" zelo primerna knjiga za razširjanje znanja angleščine, vredna \$2.00 ali kako drugo knjigo iz zaloge "Književne matice." Za dva novi celoletni naročniki dobite veliko in krasno vezano knjigo "Ameriški Slovenci" v kateri boste našli mnogo zanimivih in podučnih, ne samo razvoju naše S. N. P. Jednote, temveč tudi o razvoju našega naroda v Ameriki, in drugih zgodovinskih-vaičnih dogodkih. Vrednost knjige je \$5.00.

Cena je: na leto \$6.00, za pol leta \$3.00; za Chicago in Ciceru na eno leto \$7.50, za pol leta \$3.75. Za Evropo: za eno leto \$9.00, za pol leta \$4.50. Za člane S. N. P. J. na leto \$4.50, pol leta \$2.25.

Ispolnite in pošljite ta kupon.

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

Priročeno dobite naročnino \$....., za katero pošljite Prosveto:

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Rado Murnik:

HČI GROFA BLAGAJA

(Dalje.)

Salda odšteje ciganki cekine, jo spremlja skozi jamo do čolna, jo prepelje preko reke in počasi vesla na kranjski breg.

"Mee avaha!" ponavlja tiho in se nasmehne. "Kdo bi si bil mislil, da bom kdaj znala ciganski!"

9.

Drugi teden, v sredo po binkošnih, je bila kapela svetega Jurija v pritičju Blagajevga gradu zarana malone polna povabljenih gostov in domače gospode.

Mollinca je bila praznično ozaljšana. Okoli stebrov, ob pridržnicah in ob leseni ograji pred oltarjem so se ovijale zelene smrekove vejice, pisani veneci in cvetne kite. Klopji je pogrnjal škriat. Zid so pokrivala pretirano velike podobe svetnikov; navadni umetnik jih je bil naslikal vse take velike, da bi označil njih nadočloveško moč. Glave so jim segale skoraj do sinje obarvanega stropa, osutege z zlatimi zvezdami; od njega sta visela krasna lestena s srebrnimi veriškami. Skozi pisano steklo visokih gotskih oken so slikali poševni žarki ranega solnca raznobojne lise po kamenitih tleh, po heraldičnih okrasih in po grobnih opelnicah, koder so bili vdolbeni napisali v starodavni, staroslavni glagolici izza pastirovanja duhovnikov-glagolasev iz zagrebške škofije in hrvaškega Primorja. Na oltarju so gorele dvojne pletene sveče pred sliko viteškega svetnika Jurija, prvotnega patrona kranjske dežele; kapadoki princ je sedel v železnem oklepu na debelem belcu in z naperjeno sulico meril na čudovito grdega črnega zmaja, ki je nameraval pogoltniti prezalo belo deklico. Stari grajski duhovnik Juraj Draganović je maševal za grofa Felicijana Blagaja, ki je danes obhajal svoj devetinseddeseti god. Mašnikov ornati je bila grofinja Mila okrasila bogato z biseri in zlatom. Ministrirala sta domača pažeta Udalrik in Otokar.

Največ gostov je bilo dospelo že večeraj popoldne in proti večeru, tako grofa Leonard Starogrski in Krupski, baroni Gradnikar, Gregorjanec, Lenkovič, Paradžar, Jankovič, Frekriehen, Engelhaus, vitezi Obričan, Halbenberger, Mačecol, Gostašič, Rabenberg-Koprivniški, brata Semenčeva, Kozjakova in drugi. Nekateri so privedli s sabo tudi svoje gospe in hčere. Malone vsi obrazi so bili radostni, mirni, slovesni. Gospoda so se veselili, da bodo vsaj nekaj časa rešeni vsakdanje enoličnosti, vsakdanjega dolgčasa. Lica, obleka, kretanje, vse je bilo nekako svečano, tako tudi rahlo žumjenje svil, nejasni zvoki, ptičje petje zunaj, celo solnčni svit in zrak.

Plemkinje, opasane visoko pod prsmi, so se šopirile v svilu in žametju, v teški brokatnih oblekah burgrundskega ali italijanskega kroja v vseh barvah, zlasti pa v rdeči, zeleni in rumeni. Nekateri so se bile ogrinile z vijčevimi prajnimi plašči, obšitimi z dragoceno bobrovino, vidrovino ali kunjino. Globoko izrezano, ozko spodnje opravo je deloma pokrivala ohlapna vrhnja obleka z jako širokimi rokavi, ki so viseli malone do tal. V lasih so se jim svetile srebrne ige in strelce, ob vratu dolgi uhani in verižice, na pasovih dragulji, biseri in zlate spone. Gospe so imele na glavah raznolike oglavnice in pajčolane, dekleta pa šapije: venčke svežih cvetlic ali travoke, okrašene z dragimi kameni ali tanke zlate obroče, takolimenovane "krohe". Tedaj je pravilna preča uživala visoko spoštovanje in šapje je njeno lepoto varoval razmršenja in žalostne skaze. Lasje so bili mladencam prepleteni s svilu in zlatimi nitkami. Nekaterim damam so ovijali roke

lični molki, druge pa so sedele pred psaltrom, vednim spremljevalcem srednjeveških krasotie.

Se bolj pa so se bili naličali plemeniti. V oni dobi so si čelo duhovniki kodrali lase z vročim železom. Moški štirinajstega in petnajstega stoletja so bili mnogo bolj gizdavi kakor ženske; tudi je kazal nežni spol poprek boljši okus. Z malimi častnimi izjemami so se imenitili ničemurneži v kričavih barvah, v bedasto spačenem kroju in smešno dolgih čevljih. Marsikaterim so se poznale na licih brazgotine, gledovi sovraženega orožja; ali slabo so pristajali ti znaki osebne hrabrosti, oziroma osebne nerodnosti glavam, preskrbno nakodranim z vročim kodralom in preslajno namazanim z žoltavim maslom. Nekaterim so viseli ob levih rokavih venčki, trakovi, vrvice, pajčolančki in take pisane cunjice pa capice, poklonjene od blazno oboževanih srečnih kraljev.

V prvi klopi na levi je klečala grofinja Mila. Glavo ji je pokrivala koprena, bela, vezena z zlatom; levi krajec mehke tenčice je bil zavrt pod vratom in padal po desni rami in hrbtu. Od opalnice so na jermenih viseli ključji, slonokosteno vretenca in svilena torbica. Na molitvenjaku pred njo je bil odprt star psaltnik z ličnim rokopišom in pisanimi miniaturnami. Včas si je zdelo, da čuti pogled gospodične Salde plemenite Frauensteinerjeve za sabo. Nehotoma je morala misliti nanjo; smilila se ji je sirota brez očeta, brez matere, brez moža in Mila je molila zanjo.

Poleg grofinje je sedela mala komtesa Alijana in nepremično tiščala dlan in prste po božno povzdignjenih ročic. Lahno ji je rdel sveži polni obrazek med gostimi zlatnatimi lasmi; brezskrbna vernost čiste srečne duše otroške je vela od njega. Od vratu ji je visela na prai zлата verižica z malimi križem in osmeroglatim smaragdnom. Rahlo so se premikale njene ustnice: molila je vedno iznova očenaš in vero. Obtem se je veselila, da danes ne bo nobenega pouka. Pozorno je gledala in poslušala, kako cinglja Otokar s srebrnim zvončkom.

Blizu grofinje Mile je paradirala baronica Efranika Leuenbergova. Držala se je samozadovoljno in napihnjeno, akotudi je imela kar osem hčera. Na vrsti je bila danes mlajša polovica: Omenija Osana, Ofmija, Oda; starejša baronese so bile ostale lepo doma, da mnogostevilna falanga ne bi preplašila kakšnega previdnega zakonskega kandidata. Dolgovratna suha baronesa Virida Oberburgova jih ni gledala nič kaj prijazno, zakaj zale so bile vse štiri in obtemtakem jako nevarne! Sedela je lešeno in hitela sramežljivo povešati oči, ako je kdo pogledal njeno prezele pestro lepoto. Veli pobožni obraz si je bila umetno ozaljšala z belilom in rdečilom, z moko, oljem, s kafro in sajami, akotudi so naglašali pridigarji, da zatajuje Boga, kdor se lepoti. Kontrolirala je pobožnost Leuenbergovih punce in opazila s tiho jezo, da zaljubljeno očkujejo z vitezi vse štiri žalošno je, zatorej povzdigovala svoj glas, pojoč psalme. Baronesa je bila vneta pevka, bolj vztrajna nego nadarjena; pela je strastno skozi nos. Včas je zategnila in zakrivila tako smelo visoko, da je motila celo lenokrvno debelo gospodično Genovefo plemenito Mačecolovo v nje sladkih fantazijah o težko pričakovani grofovski pojedin.

V drugi klopi je motrila Salda plemenita Frauensteinerjeva svoje sosede in sosedinje. Na gavrnanje črnih lasih se ji je lesketal šapelj — znamenje deviatva — rumnosvilen šapelj, takrat posebno moderen. V njena uhana sta bili vdeleni kladivci, simbol nemškega bogagromovnika Thora; ta lišp so bile nosile Saldine pradedinje kot amulet zoper zla božanstva. Pod zelenobarbanastim plaščem se je svetil dvojni pas od zlatih luskin. Roke v belosvilnih rokavicah so držale molek velikih koral.

(Dalje prihajajo.)

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerné, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Proste po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELO TUDI VSA USTIMENA POJASNILA